

УДК 339.137.2

МІЖНАРОДНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Студ. Г.С. Ковтун, гр. МгЕП 1-17

Науковий керівник доц. З.Я. Шацька

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Метою дослідження є визначення проблем і напрямів забезпечення міжнародної конкурентоспроможності вітчизняних підприємств в умовах глобалізації. Завдання – дослідити сучасний стан конкурентоспроможності підприємств України на світовому ринку, визначити основні проблеми, що перешкоджають формуванню конкурентоспроможності та виявити шляхи їх розв'язання.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є вітчизняні підприємства, що функціонують в міжнародному конкурентному середовищі. Предмет – проблеми та перспективи формування міжнародної конкурентоспроможності підприємств.

Методи та засоби дослідження. Дослідження, спостереження, аналіз, порівняння, синтез, логічне узагальнення результатів, розрахунок, абстрагування, бібліографічно-описовий, статистичний.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Набуло подальшого розвитку питання міжнародної конкурентоспроможності вітчизняних підприємств, визначені сучасні проблеми та можливості реалізації конкурентного потенціалу вітчизняних підприємств на закордонних ринках.

Результати дослідження. Міжнародна конкурентоспроможність підприємства – здатність підприємства створювати та реалізовувати продукцію, цінові й нецінові якості якої більш привабливі, ніж в продукції конкурентів на зовнішньому ринку.

Сьогодні в Україні існує проблема створення та забезпечення подальшого зростання рівня міжнародної конкурентоспроможності підприємств при виході на зарубіжні ринки. Про це свідчить Індекс глобальної конкурентоспроможності. У 2017 р. Україна займає 81 місце у рейтингу серед 137 країн світу. Однак, варто відмітити що значення індексу є найбільшим за останні 3 роки (4,11 у 2017 р., 4 у 2016 р., 4,03 у 2015 р.), що свідчить про поступове розкриття потенціалу вітчизняних підприємств.

Обсяги експорту українських товарів та послуг свідчить про те, що вітчизняна продукція користується попитом на світовому ринку. У 2017 р. було експортовано товарів на суму 43266,58 млн. дол. США, що на 19% більше ніж у 2016 р. (36361,71 млн. дол. США). Обсяги експорту послуг за останній рік збільшились на 5,9 % (2017 р. - 10 млрд. 446,6 млн. дол., 2016 р. – 9 млрд. 867 млн. дол.). Найбільшим попитом серед товарів користується продукція агропромислового комплексу (42% у експорті товарів), машинобудування (11,4 %), металургійного комплексу (23 %) та послуги транспортної (54,7 % у експорті послуг) та ІТ сфери (16,34 %).

Основними перешкодами формування конкурентоспроможності вітчизняних підприємств є:

- технологічна відсталість вітчизняних компаній. Значний фізичний і моральний знос виробничого потенціалу більшості підприємств України не сприяє виробництву високоякісної продукції, яка б відповідала світовим стандартам;

- низький рівень інноваційної активності українських підприємств, що пояснюється переважним фінансуванням інноваційної діяльності за рахунок власних коштів

підприємств, в той час коли з державного бюджету було виділено менше відсотка від загальної суми витрат на фінансування інноваційної діяльності;

- недостатньо сприятливий інвестиційний клімат. У рейтингу інвестиційної привабливості країн світу International Business Compass 2016 Україна посіла 130 місце серед 174. Іноземні інвестори не бажають вкладати кошти в українські підприємства внаслідок існування великих ризиків та недостатньої захищеності з боку законодавства;

- трудова міграція. За даними Держстату, у 2015-2017 рр. близько 1,3 млн. українців виїжджали закордон з метою працевлаштування. Так, посилюється недостатність кваліфікованого персоналу;

- нераціональна структура експорту послуг. У 2016 р. з України було експортовано послуг на суму 10446, 6 млн. дол. США, серед яких майже 55 % – транспортні послуги. Так, потенціал інших послуг в достатній мірі не розкривається. Зокрема це стосується ІТ-послуг, які є надзвичайно затребуваними у світі.

Для підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств необхідно виконати наступні завдання:

- створити сприятливі умови для інвестування;
- провести модернізацію обладнання та оновлення технологій виробництва;
- створити на світовій арені імідж України як держави із сприятливим бізнес-кліматом;
- розширити міжнародні зв'язки для подальшої інтеграція українських виробників на закордонні ринки;
- стабілізація економічної та політичної ситуації в країні.

Варто зазначити, що суттєві зрушення можливі лише за умов активної участі державних органів у вирішенні існуючих проблем та у сприянні реалізації заходів, покликаних прискорити формування конкурентоспроможного потенціалу підприємств України.

Висновки. Сьогодні підприємства України є відносно конкурентоспроможними. Зокрема, це підприємства аграрного сектору, металургійні, машинобудування та підприємства що надають послуги з перевезень та послуги ІТ-сфери. Однак такі проблеми, як технічна застарілість, низька інноваційна активність підприємств, несприятливість інвестиційного клімату, нераціональність експортної структури та відтік кваліфікованих кадрів не дозволяють повністю реалізувати вітчизняний конкурентний потенціал.

Вирішення українськими підприємствами у співпраці з державою таких завдань, як проведення модернізації підприємств, створення привабливого інвестиційного клімату, створення ділового іміджу України у світі тощо сприятиме успішному виходу України на міжнародний ринок і досягненню високого рівня міжнародної конкурентоспроможності вітчизняних підприємств.

Ключові слова: міжнародна конкурентоспроможність, Індекс глобальної конкурентоспроможності, експорт, інвестиційний клімат.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний веб-сайт Державної служби статистика України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Савченко В.Ф., Редька Є.В. Конкурентоспроможність українських підприємств на міжнародних ринках./ Савченко В.Ф., Редька Є.В. Управління підприємством. Науковий вісник ЧДІЕУ. Серія 1, Економіка: збірник наукових праць – Чернігів : ЧНТУ, 2014. - № 3 (23). – 160с.
3. Global Competitiveness Index 2017–2018 Rankings [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www3.weforum.org>